

El **III Congrés Internacional de Balls Parlats** vol esdevenir un espai d'encontre, debat i reflexió sobre com, al segle XXI, la perspectiva de gènere, la resistència contrahegemònica i la crítica anticolonial visibilitzen desigualtats i conflictes socials a través d'aquest art antic, tant a Catalunya com en altres territoris on es manté aquesta tradició festiva: altres zones de la península, regions d'Europa i països d'ultramar amb herència ibèrica.

Llegenda àmbits:

A1: Marc històric.

A2: Marc lingüístic i literari.

A3: Els balls parlats amb protagonistes femenines (hagiogràfics, heroics i llegendaris).

A4: Els balls parlats avui: noves interpretacions.

Més informació:

Comitè Organitzador:

Ònia Amenós, Pau Cabré, Albert Margalef, Francesc Massip, Pere Navarro, Montserrat Palau, Laia Ventura.

Comitè Científic:

Beatriz Aracil (Universitat d'Alacant), Oscar-Armando García Gutiérrez (Universidad Nacional Autónoma de México), Elena Espuny Arasa (Institut Ramon Muntaner), Alexandra Gouvea Dumas (Universidade Federal de Sergipe, São Cristóvão – Campus Laranjeiras, Brasil), Lenke Kovács (Universitat de les Illes Balears), Oriol López Esteve (Institut del Teatre), Marina Navàs (URV), José Manuel Pedrosa (Universidad de Alcalà de Henares), Magí Sunyer (URV).

Organitza:

UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI

- Facultat de Lletres
- Departament de Filologia Catalana
- Càtedra Josep Anton Baixeras de Patrimoni Literari Català
- Grup de Recerca Identitats en la Literatura Catalana (GRILC)
- Literatura, Art i Representació a la Llarga Edat Mitjana (LAIREM)
- Programa de Doctorat d'Estudis Humanístics

Col·labora:

Mulassa
de Tarragona

COORDINADORA DE
DANSES TRADICIONALS
DE REUS

Amb el suport de:

Diputació Tarragona

Els Balls Parlats des de la perspectiva de gènere i decolonial

24, 25 i 26 de
setembre de 2026

Universitat Rovira i Virgili
(URV), Tarragona

Lloc: Sala de Graus
del Campus Catalunya

Dijous, 24 de setembre 2026

9.00 h Rebuda i acreditació dels participants

9.15 h Inauguració institucional del III Congrés Internacional de Balls Parlats, a càrrec d'Enric Castelló, Degà de la Facultat de Lletres de la URV; Emili Samper, Director del Departament de Filologia Catalana de la URV; Francesc Massip, Organització del Congrés.

Ponència inaugural

9.45 h Jordi Bertran Luengo (URV): «L'humanisme en la gènesi de la nova fórmula escènica dels balls parlats.»

Comunicacions

10.15 h Antoni Veciana Ribes: «Escriure i reescriure Balls parlats, allunyar-se i apropar-se.» A4

10.30 h Angelo Nicotra (Doctorat UAB): «De Napoleó Bonaparte a Franco Battiato (i més enllà), filosofies colonialistes subjacents a les danses orientals de les dones.» A7

10.45 h Eduard Juncosa Bonet (UCM): «Els primers testimonis documentals dels diables, l'entremès de l'Infern i la víbria a Tarragona.» A7

11.00 h Debat i pausa

Ponència

11.30 h Oscar-Armando García Gutiérrez (UNAM): «Tiempo histórico y espacio festivo de las danzas dialogadas en América Latina.» A7

Comunicacions

12.00 h Dèlia Bros Vila (Coordinadora de Danses Tradicionals de Reus): «El Ball de la Rosaura a la Festa de l'Arbre de Maig de Reus.» A4

12.15 h Josep Pedrals (Associació Mulassa de Tarragona-Ball Parlat de la Sebastiana del Castillo): «La reescriptura del Ball Parlat de Sebastiana del Castillo de Tarragona» A4

12.30 h Pere Martí Agut (Associació Ball Parlat de Vileros i Mariners de Cambrils): «Vileros i Mariners: un ball parlat de nova creació entre tradició, identitat i reinterpretació contemporània.» A4

12.45 h Antoni Virgili Colet (Associació Ball del Sant Crist de Salomó): «El bes de Judes. L'origen de la llegenda del rescat del Sant Crist de Salomó per trenta monedes i el ball parlat.» A7

13.00 h Debat

13.15 h Castells i pilars caminant. Pl. de les Cols

Ponència

16.15 h Raül Sanchis Francès (LaiREM/Iconodansa URV): «Festes de mores i cristianes? Reflexions sobre la subalternitat en la festa popular des d'una perspectiva decolonial.» A4

Comunicacions

16.45 h Joan Vicenç Pueyo & Mireia Linares Roig (Agrupació de Cultura Popular de Santa Coloma de Cervelló): «Fresques i regalades. Humor i reivindicació feminista del ball de gitanes.» A4

17.00 h Judit Borrell Castillo & Oriol Grau Elias (Associació del Ball de Dames i Vells, Tarragona): «La recuperació del Ball de Sogra i Nora a Tarragona.» A4

17.15 h Laia Ventura Torrero (URV): «Anàlisi lingüística de textos del Ball de Pastorets de Tarragona.» A2

17.30 h Francesc Alcaraz Sánchez (URV): «Llengua i poder a la cultura popular catalana: l'acte sacramental del Ball de Diables del Vendrell.» A2

17.45 h Debat

18.00 h Inauguració de l'exposició Balls Parlats al CRAI del Campus Catalunya, URV

22.00 h El Correfoc de Santa Tecla. Pl. de la Mitja Lluna

Divendres, 25 de setembre 2026

9.00 h Rebuda i acreditació dels participants

Ponència

9.30 h José A. Ramos Arteaga (Universidad de La Laguna), «El "baile del gorgojo" y el baile del "pámpano roto". El folklore "maldito" en las islas Canarias.» A2

Comunicacions

10.00 h Tania Castillo Ponce (UNAM): «Análisis de los símbolos en la danza-drama de pastores de Tócuaro.» A2

10.15 h Pere Navarro Gómez (URV): «Versots històrics: una eina bàsica per a l'estudi diacrònic dels geolectes. Els textos del Fons de ca l'Amorós de Porrera (Priorat).» A2

10.30 h Isidre Pastor Batalla (Ball Parlat del Degollament de Sant Joan Baptista de Rodonyà): «De quan sant Joan Baptista perd el cap i altres històries del Ball Parlat de Rodonyà.» A7

10.45 h Rut Nolla Bertran & Bernat Vellvè-Blanch (URV): «Llengua de dama i llengua de vell, una caracterització lingüística del ball de Dames i Vells amb perspectiva de gènere (2001-2025).» A2

11.00 h Debat i pausa

Ponència

11.30 h Patricia Heiniger-Casteret (Université de Pau, Bearn): «Entre basque et occitan, la Pastorale un théâtre de l'ouest des Pyrénées, approches historiques et linguistiques.» A2

Comunicacions

12.00 h Emili Samper Prunera & Albert Ventura Pedrol (URV): «De romanç a ball parlat: genealogies textuais del ball de Sebastiana del Castillo.» A2

12.15 h Emilie Sentucq (Université de Pau, Bearn): «El papel de la mujer en la pastoral de Soule en el siglo XXI.» A2

12.30 h Albert Margalef Amorós: «Els balls parlats i la perspectiva de gènere. Dos estudis de cas al Priorat.» A3

12.45 h Mikel Lasarte Arangoa (Ortzadar Euskal Folklore Elkarte): «La Mascarada Souletina-Xiberoko Maskarada.» A7

13.00 h Karlos Irujo Asurmendi (Ortzadar Euskal Folklore Elkarte): «El Dance o Paloteado de la Ribera Navarra.» A7

13.15 h Debat

Ponència

16.15 h Beatriz Aracil Varón (UA): «Apuntes sobre el papel de Malintzin/Malinche en las danzas de la conquista mexicanas.» A3

Comunicacions

16.45 h Ángel Vergara Miravete (Asociación de Gaiteros de Aragón): «Mujer y Dance en Aragón. El lento camino a la integración.» A7

17.00 h Alejandro Ortiz Bullé Goiry (Universidad Metropolitana-Azcapotzalco): «Personajes femeninos en la danza-drama de origen mesoamericano El Cautivo en Rabinal o Rabinal Achí.» A3

17.15 h Ricardo García Arteaga (UNAM): «Danza drama de los Tecuanes de Tetelpa: grupos de mujeres y mixtos.» A3

17.30 h Debat

Ponència de clausura

18.00 h Montserrat Palau Vergés (URV): «Santes, màrtirs i transgressores castigades. Misogínia i inèrcies.»

18.30 h Cloenda del III Congrés Internacional de Balls Parlats

19.00 h Anada al Santuari de la M.D. de Misericòrdia de Reus: arribada del Ball de Diables i del Ball de l'Àliga

Dissabte, 26 de setembre 2026

10.30 h Mostra de Balls Parlats a la Plaça de les Cols.

- Ball de Sebastiana del Castillo, Tarragona (Associació Mulassa de Tarragona)
- Ball de Malcasats, Torredembarra
- Ball de la Rosaura, Reus (Coordinadora de Danses Tradicionals de Reus)
- Ball de Sogra i Nora, Tarragona (Ball de Dames i Vells de Tarragona)

Lliurament del premi Joan Salvadó Sorolla (Premi Janó) de treballs de recerca de batxillerat sobre tradicions festives catalanes, convocat per L'Associació Mulassa de Tarragona, l'Associació de Professionals i Estudiosos en Llengua i Literatura Catalanes (APELLC) i la Cooperativa Combinats.

En acabar l'acte hi haurà un tast de vermut a càrrec d'Yzaguirre Vermouth.